

รายงานสรุปผลและการดำเนินงาน
แผนงานวิจัยที่ 2 ครั้งที่ 3 (ก.พ. - ก.ค. 2565)
แผนงานยุทธศาสตร์ของโครงการวิจัยเข้มแข็ง ด้านสังคม การบริหารจัดการน้ำ ประจำปีงบประมาณ 2564

ชื่อโครงการ โครงการพัฒนา ขับเคลื่อน และเชื่อมโยง งานวิจัยกลุ่ม 2 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่อทองแดง จังหวัดกำแพงเพชร

ชื่อ นายธีติธ จุลละพราหมณ์

โครงการนี้ เป็นการมุ่งสร้างผลลัพธ์ ต่อยอดจากโครงการเข้มแข็งระยะที่ 1 เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างเต็มรูปแบบด้วยระบบเทคโนโลยี (อ.ภาณุวัฒน์) ในโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่อทองแดง (คบ.ท่อทองแดง) มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับงานวิจัยน้ำใต้ดิน(อ.ทวนทัน) ซึ่งเป็นโครงการประเมินศักยภาพและการใช้น้ำบาดาล เพื่อการวางแผนระบบการบริหารจัดการน้ำร่วมกับน้ำผิวดิน

ประเมินความคุ้มค่าในทางเศรษฐศาสตร์(อ.วิชญ์) สำหรับการนำเอาระบบเทคโนโลยีฯ มาใช้ในพื้นที่ในเขตชลประทาน

ในส่วนโครงการวิจัยการมีส่วนร่วม ต่อยอดจากโครงการเข้มแข็งระยะที่ 1 เพื่อให้เกิดการปรับตัวของชุมชนในพื้นที่ศึกษา ในการปรับเปลี่ยนเกิดการปรับตัว ลดพท.เพาะปลูก เปลี่ยนพืช หารายได้เสริม การแปรรูป การจัดการวิสาหกิจชุมชน มีการควบคุมค่าใช้จ่าย ทำบัญชีครัวเรือน รวมทั้ง การสร้าง template สำหรับจัดการเสนอแผนโครงการน้ำในชุมชน ตามกรอบอนุกรรมการน้ำจังหวัด

โครงการวิจัยที่ได้เพิ่มมาในระยะที่ 2 คือโครงการพัฒนากลไกจัดการระดับพื้นที่เพื่อการวางแผนบริหารจัดการน้ำให้สอดคล้องกับบริบทจังหวัดกำแพงเพชร โดยมุ่งหวังให้เกิด “ทีมระดับจังหวัด” โดยมีหน่วยงานหลักคือ หน่วยงานชลประทาน หน่วยงานน้ำใต้ดิน หน่วยงานเกษตร และหน่วยงานพาณิชย์ เป็นแกนหลัก

ผลในระยยะสุดท้าย (ก.พ. 65 - ก.ค. 65)

งานวิจัยทั้งหมดในกลุ่ม 2 ได้ส่งรายงานฉบับสุดท้ายแล้ว ผ่านกรรมการ(เทคนิค)

และผ่านความเห็นชอบจากกรรมการ PPC แล้ว เมื่อวันที่ ๒๐ ก.ค. ๖๕

โดยผู้อำนวยการขับเคลื่อนได้นำเสนอ ผลลัพธ์ครอบคลุมครบ สามมิติ

๑ มิติ ความมั่นคงและผลิตภาพ ทรัพยากรน้ำ อันเป็นกรอบเป้าหมายหลักวิจัยเข้มมุ่ง

๒ มิติ การปรับตัว ของหน่วยงานคบ.ท่อทองแดง ของกลุ่มผู้ใช้น้ำ

๓ มิติ การจัดเชื่อมโยงกับกลไกระดับจังหวัด

นอกจากนี้ยังได้นำเสนอ แนวทางในระยะที่ 3 ในกรอบบูรณาการ และกรอบพลิกโฉม

สรุป การขับเคลื่อนงานวิจัยกลุ่ม 2 ในระยะสุดท้าย (ก.พ. 65 - ก.ค. 65)

1. ขับเคลื่อนสนับสนุนโครงการวิจัยระบบเทคโนโลยี และแบบจำลองน้ำใต้ดิน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์การลดการใช้น้ำ 15% และเกณฑ์การใช้น้ำบาดาลที่เหมาะสมในปีปกติ ปีน้ำมาก และปีน้ำน้อย ในบริบทเกษตรกรรมน้ำร่วม
2. ขับเคลื่อนสนับสนุนโครงการวิจัยมีส่วนร่วมในกรอบการยกระดับ 5 ตำบลเพื่อให้เกิดผลลัพธ์การเพิ่มผลิตภาพน้ำ และการลดการใช้น้ำด้วยการเปลี่ยนพืชเพาะปลูก
3. ขับเคลื่อนสร้างทีมจังหวัดด้วยการเชื่อมโยง น้ำ เกษตร สร้างความเชื่อมโยงระหว่างขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ พรบ.น้ำโดยสหช และขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ระดับประเทศเพื่อยกระดับเกษตรกรรมของสำนักปลัดกระทรวง เกษตรฯ กับการปรับตัวเพื่อเชื่อมและยกระดับในพื้นที่ (น้ำ-ผลิต-ตลาด)(การลดการใช้น้ำ/การเพิ่มประสิทธิภาพ - การยกระดับเพิ่มผลิตภาพ)

จากการทำงานขับเคลื่อนด้วยการเรียนรู้ร่วมกันแบบวนรอบ จนบรรลุผลลัพธ์ท่ามกลางความแปรปรวน_ความเสี่ยงต่างๆ ทำให้สามารถเสนอแนวทางการขับเคลื่อนบูรณาการระดับพื้นที่ เพื่อเชื่อมต่อการขับเคลื่อนของยุทธศาสตร์ระดับ Top-down ซึ่งเป็นการยืนยัน รากของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพ่อหลวง ที่เน้นการ ระเบิดออกจากภายใน (เขียนไว้แล้วในรายงานฉบับสมบูรณ์ งานวิจัยขับเคลื่อนระยะที่ 1)

เสนองานวิจัยในระยะที่ 3

ข้อเสนอ เพื่อเพิ่มความมั่นคงและผลิตภาพ “น้ำ”

ขยายผลเพิ่มความมั่นคงน้ำ(เพิ่มวิจัยการเติมน้ำใต้ดิน) เพิ่มผลิตภาพน้ำ(ยกระดับ) โดยการเอา ผล (ความเป็นอยู่ ต้นทุนผลิตลด เชื่อมกับตลาด) มากำหนดแผนน้ำ และสร้างการจัดการข้อมูล “ชี้เป้ามุ่งเป้า”

1. กำหนดกรอบการเชื่อมโยงข้อมูล

1.1. ส่วนที่เป็นข้อมูล

- การวิจัยโครงการน้ำ เพื่อการยกระดับ
- ขยายผลพบหน่วยงาน ส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ, วิทยุ ชม. 51 บางเขนวิทยุ ----- คณะสงฆ์ ๒๕
- การดำเนินงานบริหารจัดการน้ำใต้ดินใต้ดิน สืบค้นข้อมูล ใต้ดินเพิ่มเติม ----- สหภาพ เกษตรกรสงฆ์ ๒๕
- การเชื่อมโยงข้อมูล ----- กำหนดเขต พื้นที่ ๒๕

- ระบบการเชื่อมโยงข้อมูล
 - ศูนย์ข้อมูลน้ำใต้ดิน
 - กรมชลประทาน
 - วิทยุ ชม. 51 บางเขน วิทยุ
 - วิทยุ ชม. 51 บางเขน ๕๐๖
 - วิทยุสื่อสาร แสงอาทิตย์
- ส่วนการเชื่อมโยง การบริหารน้ำ ระดับพื้นที่ของวิทยุ
- เชื่อมโยงข้อมูล พบพื้นที่ (ระดับพื้นที่) ของวิทยุ
- เชื่อมโยงข้อมูล พบพื้นที่ (ระดับพื้นที่) ของวิทยุ

2. กำหนดผล แก่ ๒๒ หน่วยงาน

ส่วนบูรณาการแผน และ งบประมาณ ๕๑.๖๐

- การขยายผลโครงการ ๒๒ วิทยุ
 - วิทยุ ชม. ๕๐๖ ๕๑๖
 - วิทยุ ชม. ๕๐๖ ๕๐๖
 - วิทยุ ชม. ๕๐๖ ๕๐๖
- วิทยุ ชม. ๕๐๖ ๕๐๖
- วิทยุ ชม. ๕๐๖ ๕๐๖
- วิทยุ ชม. ๕๐๖ ๕๐๖

พลิกโฉม...Resiliency

"ภาคการเกษตรเข้มแข็ง เพื่อโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรมสู่ความยั่งยืน"

ปี ๒๕๖๓ ๒๐๒๒/๒๐๒๓

กลุ่มสองได้ดำเนินการติดต่อกันมาสามปี ในระยะที่ 1 และ ระยะที่ 2 บรรลุผลลัพธ์ และกำลังมุ่งหน้าสู่ความสำเร็จ ในระยะที่ 3 คือ ต่อยอดสู่...การพัฒนาสังคม มุ่งหน้าสร้างตัวอย่างการพลิกโฉม เมืองเกษตรกรรม ด้วยการบูรณาการ น้ำ เกษตร ตลาด ด้วยการสร้าง 4-Helix based Local Collaboration for Adaptaion

ผู้อำนวยการงานวิจัยเข้มมุ่งกลุ่ม 2 จึงได้ขอให้กรรมการ PPC ช่วยให้ความเห็นกับข้อเสนอและกรอบแนวทางการ ดำเนินการวิจัยในระยะที่ 3 เพราะนี่เป็นโจทย์ระดับชาติ ที่จำเป็นต้องร่วมกัน หาทางออกให้ได้

ใน Executive Summary จะให้ภาพทั้งหมด รวมทั้งความเห็นกรรมการ PPC และแนวคิดต่างๆที่เกี่ยวข้อง

Executive Summary

แผนงานวิจัยเข็มมุ่งกลุ่ม 2 ระยะที่ 2 (พ.ศ. ๖๔ - ก.ค. ๖๕)

แผนงานยุทธศาสตร์ของโครงการวิจัยเข็มมุ่ง ด้านสังคม การบริหารจัดการน้ำ
ประจำปีงบประมาณ 2564

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

รายงานฉบับนี้ เป็นการสรุปโครงการ “แผนงานวิจัยเข้มมุ่งกลุ่ม 2 ระยะที่ 2” (ต่อไปจะใช้คำย่อว่า “โครงการขับเคลื่อนฯ”) โดยจะ**เน้นสรุปที่ผลลัพธ์** อันสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลัก (๑) ลดการใช้น้ำ (๒) ปรับพฤติกรรม แชนน้ำทั้งสายน้ำ และเพิ่มผลิตภาพ (๓) การปรับตัว ชุมชน หน่วยงานรัฐ (๔) กลไกขับเคลื่อน สร้างการบูรณาการระดับพื้นที่เพื่อปรับ_แก้_ยกระดับ

การทำงานโครงการขับเคลื่อนฯ ได้แสดงให้เห็นผลลัพธ์การวิจัยสร้างการบูรณาการที่**ไม่ใช้การเย็บเล่มงาน** วิจัยหลายโครงการประกอบร่างเป็นชุดโครงการ และ**ไม่ใช้การบูรณาการโครงการแบบขนมชั้น** ซึ่งเป็น Pain Point ที่เป็นรากปัญหาของการสร้างการ**ปรับตัวระดับพื้นที่เพื่อรับมือกับความแปรปรวน**ในระดับ Disruptive

ผลลัพธ์...เกิดขึ้นจากการ**เรียนรู้ร่วมกันแบบวนรอบ (Loop Learning)** โดย**ไม่ได้ทำงานขับเคลื่อนแบบ** **ปกติที่เน้นกระบวนการและตัวชี้วัด** ซึ่งจะทำให้ขาดการเปิดมุมมองเพื่อยอมรับช่องว่างต่างๆที่เป็นระดับโครงสร้าง หรือที่เกิดจากการแปรปรวนของสภาพแวดล้อม

สำหรับการขับเคลื่อนด้วยการเรียนรู้ร่วมกันแบบวนรอบนั้น จะมุ่งปิดช่องว่าง Structural Gap เช่นระหว่าง งานวิจัย กับ Operation เป็นต้น เป็นการ**ค้นหาช่องว่าง ยอมรับความจริง ทำความเข้าใจร่วมกัน และหาทางออก** **ที่เหมาะสม ปรับแก้กระบวนการ เปลี่ยนตัวชี้วัด** โดยทำงานแบบ**มุ่งเป้า** หวังงานเสร็จ และหวังผลลัพธ์ในมิติความสำเร็จ เกิดประโยชน์ต่อชุมชน สังคมในพื้นที่ ด้วยการ**ซึมซับทำความเข้าใจบริบทและภาวะแวดล้อม**ที่มีพลวัตสูงมาก อันเกิดจากความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ผลกระทบอย่างร้ายแรงจากโควิด19 และผลกระทบจากสงครามในทวีปยุโรป

มีสามประเด็นที่สำคัญมาก คือ (๑) **ภายใต้ความแปรปรวนที่สูงมาก** ต้องเน้นไปที่การเรียนรู้ร่วมกันในขณะ ที่ผนึกกำลังทำงานมุ่งเป้าให้เกิดผลลัพธ์ความสำเร็จต่อทุกภาคส่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดใจ ปรับพฤติกรรมร่วมกัน (๒) จุดแข็งของ**เผ่าพันธุ์มนุษย์คือ การปรับตัวและพลังแห่งจินตนาการการสร้างสรรค์** ซึ่งพลังนี้อ่อนกำลังลงไปมาก ภายใต้ยุคอุตสาหกรรม ที่ระบบการศึกษา ระบบสังคม สนับสนุนการดำรงชีวิตตามกระแสหลัก วันนี้พลังแห่งความไม่แน่นอนได้โถมกระแทกสังคมโลกไม่หยุดยั้ง อย่างรุนแรง จนอาจจะเรียกได้ว่าเป็นความลำบากที่สุดในช่วงร้อยปีหลัง และจะไม่มีสังคมใดจะดำรงอยู่ได้อีกต่อไป ถ้าไม่มีการปรับตัวจากการเรียนรู้ไปพร้อมๆกัน (๓) โลกได้พัฒนามาด้วยระบบมุ่งเน้นการทำซ้ำๆแต่ไม่เปิดใจเรียนรู้ อันทำให้สังคมโลก**อยู่ในหุบเหวแห่งความไม่ยั่งยืน** ระบบนิเวศน์ถูกทำลายไป สรรพสัตว์สูญพันธุ์ไปกว่า สองในสามในช่วงเวลาไม่กี่ร้อยปีเท่านั้น (Anthropogenic)

งานเข้มมุ่งกลุ่ม2 ในระยะที่ 2 มุ่งตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ใหญ่ คือ การสร้าง**ความมั่นคงและการเพิ่มผลิตภาพ** การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ จากยุทธศาสตร์ น้ำตก (อว/พรบ.น้ำ61_สทช) มาสู่พื้นที่ เพื่อ**หาทางบูรณาการ**

เพิ่มประสิทธิภาพ ยกระดับ คน(ทักษะ)(ความรู้) - เครื่องมือ - กระบวนการ และ ข้อมูลเพื่อการสังเคราะห์/ตัดสินใจ เพื่อตอบโจทย์เป้าหมายหลักโครงการวิจัยเชิงมุ่ง โดยมุ่งเป้าที่การทำเกษตรกรรมในพื้นที่เขตชลประทาน เพราะเป็นอุปสงค์ที่ใหญ่มากและเป็นพลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศ แต่ฝั่งอุปทานไม่สามารถรองรับการขยายพื้นที่เกษตรกรรม(อีกทั้งยังมีความแปรปรวนของฝนจากภาวะโลกร้อน) และยังมีปัญหาที่ใหญ่มากคือผลิตภาพน้ำด้านเกษตรกรรมของไทยอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในภูมิภาคมาก

งานวิจัยกลุ่มสอง จึงมุ่งเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ ด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยี (ขอเรียกว่า “งานวิจัยนวัตกรรมระบบเทคโนโลยี”)และงานวิจัยสร้างการปรับตัวในการรับมือกับความแปรปรวนจากภาวะโลกร้อน ด้วยงานวิจัยมีส่วนร่วม (ขอเรียกว่า “งานวิจัยนวัตกรรมการมีส่วนร่วม”) นั้นเป็นส่วนขยายจากงานเชิงมุ่งกลุ่ม2 ในระยะที่ 1 (62-63) ซึ่งแม้จะมีข้อจำกัดจากงบประมาณอันเป็นผลกระทบจากโควิด ได้ตัดสินใจที่จะขยายผลงานวิจัยนวัตกรรมระบบเทคโนโลยีให้เต็มพื้นที่คบ.ท่อทองแดง (ดร.ภาณุวัฒน์) เพื่อขยายให้ครอบคลุมทั้งพื้นที่(ประตูระบายน้ำอัตโนมัติ 6 สถานีวัดระดับน้ำ 21 วัดความชื้นในแปลง 120 จุด ทั้ง พื้นที่สามสายโซนหลัก(สบ) ห้าแสนห้าหมื่นไร่ ของคบ.ท่อทองแดง) ทั้งนี้ได้ข้อสรุปว่าคุ้มค่า จากการประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ โดยอ.วิชญ์ (ม.เกษตร)

สำหรับงานในระยะที่ 2 เมื่อเห็นประจักษ์ด้วยตนเองถึงบริบทการใช้น้ำร่วม Conjunctive Water Use ของเกษตรกรรมกำแพงเพชร จึงได้ตัดสินใจเพิ่มการพัฒนาแบบจำลองน้ำใต้ดินเฉพาะบริบทพื้นที่คบ.ท่อทองแดง (ดร.ทวนทัน GWM_TTD (Local Model)) ด้วย โดยการบูรณาการโจทย์จากหน่วยงานในพื้นที่ (นายช่างสมเกียรติ คบ.ท่อทองแดง คุณจิราภา สทบ7 และดร. Tuan) เพื่อให้ได้ปริมาณศักยภาพน้ำใต้ดิน จากความสัมพันธ์ระหว่างน้ำผิวดิน การสูบน้ำไปใช้ ในปี ปกติ ปีน้ำมาก ปีน้ำน้อย สำหรับการวางแผนบริหารจัดการน้ำภาพรวม

ส่วนงานวิจัยนวัตกรรมการมีส่วนร่วม (อ.ชิษณุวัฒน์) นั้น ได้เพิ่มเป็น 20 ตำบลในพื้นที่คบ.ท่อทองแดง รวมทั้งขยายผลสร้างฐานข้อมูลองค์กรผู้ใช้น้ำให้ครบทั้ง 78 ตำบลของจว.กำแพงเพชร (ขอเรียกว่า “Open Data”) เพื่อเป็นการสนับสนุนการปรับตัวขององค์กรผู้ใช้น้ำต่อการทำงานในระบบ TWP (Thai Water Plan - ONWR)

และได้ตัดสินใจงานวิจัยนวัตกรรมการมีส่วนร่วมในการยกระดับสร้างองค์กรผู้ใช้น้ำจำนวน 5 ตำบล ด้วยการเปลี่ยนแปลงการเพาะปลูก เพื่อลดการใช้น้ำ เพิ่มผลิตภาพ ด้วยการเปลี่ยนพืช

โจทย์ระดับชาติที่สำคัญที่สุด อันเป็นโจทย์หลักในระยะที่2 ของงานวิจัยกลุ่ม2 คือ การวิจัยหาทางออกในการขับเคลื่อนระดับพื้นที่เพื่อสร้างผลลัพธ์ให้เกิดการปรับตัวร่วมกัน เพื่อรับมือกับความแปรปรวนระดับ
VUCA

แม้ว่า ในระยะที่ 1(62/63) ไม่ได้รับผิดชอบงานกลุ่มสองโดยตรง เพราะทำงานโครงการวิจัยขับเคลื่อน_เชื่อมโยงในส่วนกลาง แต่จากความสนใจในเรื่องการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การปรับตัวขององค์กร ยกระดับ

และพริกโถม ถึงวันนี้ประมาณ 10 ปีเศษ เลยตัดสินใจที่จะลงมาอาศัยในจังหวัดกำแพงเพชร ตั้งแต่สิงหาคม 2563 (๑)เพื่อปิดช่องว่างสามโครงการวิจัย (๒)เพื่อร่วมกับค.บ.ทอทองแดงในการประเมินผลงานระยะที่1 (๓)และเพื่อศึกษา กำหนดแนวทางวิจัยในระยะที่ 2 โดยได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิคือ ผอ.ชป.แพร่ **คุณพฤษพิงค์ ทศน์อัญชุลีกุล** และ **ผศ.ดร.อนุรักษ์ ศรีอริยวัฒน์** มาทบทวนงานระยะที่1 และให้ความเห็นกับแนวคิดวิจัยระยะที่2

ในการขับเคลื่อนงานวิจัยสามโครงการหลักระยะที่2 มุ่งเป้าไปสู่ การปรับตัว เพิ่มประสิทธิภาพ ลดการใช้น้ำ รับมือความแปรปรวนให้สำเร็จ ภายใต้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆในบริบทพื้นที่ เพื่อจะได้เป็นตัวอย่างทางเลือกหนึ่ง ในการสร้างการปรับตัวพริกโถม (สคช_แผน13) สำหรับพื้นที่เกษตรกรรม อันมีความจำเป็นมากที่จะต้องให้เกิด ทางออก เพื่อการยกระดับปรับเปลี่ยนทั้งประเทศในระยะยาว เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและยั่งยืนทั้งมิติความมั่นคงและ ผลผลิตภาพในการใช้ทรัพยากรน้ำ (Water Resiliency and Agriculture City Sustainability Transition)

และต้องรวมพัฒนากระบวนการเชื่อมโยงกับกลไกรัฐ ระดับ function/agenda ในจว.กำแพงเพชร ซึ่ง ขณะนี้หน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการขับเคลื่อนมุ่งหน้าตอบโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี อย่างเข้มข้น

ในการรายงานระยะ 6 เดือน (กุมภาพันธ์ 2565) ได้อธิบายช่องว่าง และการขับเคลื่อนเพื่อปิดช่องว่างหลัก ซึ่งสำคัญมาก เพราะต้องคลำหาทาง สนับสนุน เชื่อมโยง ปรับแก้ ให้งานวิจัยในกลุ่มโครงการหลักทั้งสาม เดินหน้าร่วมกันมุ่งสร้างผลลัพธ์ตามเป้าหมายทั้งสามมิติที่กำหนดไว้

บริบทผลลัพธ์

๑ ประหยัดน้ำต้นทุน ในการบริหารจัดการน้ำของ คบ.ท่อทองแดง ด้วยระบบเทคโนโลยี (ทีโม.ภาณุวัฒน์) ซึ่งผลลัพธ์ สอดคล้องกับเป้าหมายใหญ่

๒ เกิดการปรับพฤติกรรมในชุมชนผู้ใช้น้ำ (คบ.ท่อทองแดง) พุดคุยกันทั้งสายน้ำ เช่น สบ. ๑ (๑๕ ตำบล ๓ อำเภอ ๒ จังหวัด เป็นต้น) ซึ่งเห็นผลชัดเจนในการเตรียมตัวฤดูแล้งที่ผ่านมา เกิดการแชร์น้ำโดยเฉพาะต้นน้ำ ยอมให้ส่งไปปลายน้ำก่อน ซึ่งก่อนหน้ามีงานวิจัยมีส่วนร่วม จะต้องนอนเฝ้า ประตุระบายน้ำ

๓ เกิดระบบสารสนเทศ ข้อมูล Open Data ระบบ ระบบนี้ช่วยสนับสนุน ชุมชนเก็บข้อมูลด้วยตนเอง หยิบข้อมูลไปใช้ได้เลย อำนวยความสะดวก - สทนช TWR / TWP เปิดเป็นช่วงๆ

๔ เกิดเป็นผลตัวเลขน้ำใต้ดินในปีน้ำมาก น้ำน้อย น้ำปกติ เพื่อให้สามารถวางแผนบริหารจัดการน้ำได้ โดยทางทีโม.ภาณุวัฒน์ ก็เชื่อมโยงตัวเลขไปคำนวณด้วย

สรุปงาน - 1 ผลลัพธ์ (อ.ภาณุวัฒน์/จิษณุวัฒน์/ทวนหัน)

- **ผลลัพธ์**
 - ประหยัดน้ำ มากกว่า 15% ด้วยระบบเทคโนโลยี
 - เกิดการแบ่งปันน้ำ เกิดการพัฒนากล้องวงจรผู้ใช้น้ำ ดอยโจทยี่ ทรบมา
 - เกิดระบบสารสนเทศบริหารจัดการน้ำ 20 ตำบล (10 ตัวชี้วัด)
 - เกิดข้อมูลน้ำบาดาลเพื่อการตัดสินใจบริหารจัดการน้ำ เกษตรกรรมน้ำรวม

The infographic includes several data visualizations and text boxes:

- ปริมาณผู้ทำพาสถาปัตยกรรม:** A table with 4 columns: 'ปริมาณผู้ทำพาสถาปัตยกรรม', 'ปริมาณผู้ทำพาสถากรรม', 'ปริมาณผู้ทำพาสถากรรม', and 'ปริมาณผู้ทำพาสถากรรม'. It lists 'ปริมาณผู้ทำพาสถากรรม' as 100, 100, 100, and 100.
- ปริมาณผู้ทำพาสถากรรม:** A map of Thailand showing water management data across different regions.
- ปริมาณผู้ทำพาสถากรรม:** A bar chart showing water usage trends over time.
- ปริมาณผู้ทำพาสถากรรม:** A bar chart showing water usage trends over time.
- ปริมาณผู้ทำพาสถากรรม:** A bar chart showing water usage trends over time.

© คีตยา 2022018

บริบทการปรับตัว

๑ กรมชลประทาน เคยมีเจ้าหน้าที่ ๖หมื่นคน วันนี้มี ๑.๒ หมื่น และในที่สุดจะเหลือ ๖ พันคน แต่ภาระหน้าที่มากขึ้น เชื่อมโยงกันมากขึ้น วันนี้ จน วศ สป ปรับตัวตัดสินใจด้วยข้อมูล ทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงขึ้น บุคลากร สามารถดู ข้อมูล สั่งการจากมือถือได้เลย ผลคือความเชื่อมั่นจากเกษตรกรจะสูงขึ้นมาก

๒ ผลผลิตพืชน้ำในการเกษตร ประเทศไทย ต่ำมากๆ เราได้พัฒนากลุ่มผู้ใช้น้ำจากระยะแรก แล้วมาเดินหน้าต่อมุ่งเน้น การเปลี่ยนพืช เปลี่ยนจากปลูกข้าว เป็นพืชอื่นที่ต้องการน้ำน้อยลง ราคาสูงขึ้น ซึ่งได้ดำเนินการจนเกิดผลลัพธ์แล้ว ทำ ตำบล ทั้งลดการใช้น้ำและการเปลี่ยนพฤติกรรมในการคิดและตัดสินใจ

๓ ขณะเดียวกันเราได้ขยายผลไปที่ ตำบลที่เหลือทั้งจังหวัด เพื่อสนับสนุนอบต ให้สามารถจัดทำแผน โครงการน้ำได้ และชาวบ้านสามารถเก็บข้อมูลผ่านมือถือได้ด้วยตนเอง

สรุปงาน -2 การปรับตัว

(คบ.ท่อทองแดง เกษตรกร กลุ่มผู้ใช้น้ำ_อบต - อ.ชินวุฒินันท์)

- คบ.ท่อทองแดง
 - การตัดสินใจด้วยข้อมูล และการทำงานแบบใหม่ของ คบ.ท่อทองแดง เกิดความเชื่อมั่นและเป็นธรรม
 - การยกระดับ 5 ตำบล เพื่อลดการใช้น้ำ เพิ่มความมั่นคงของรายได้ ด้วยการปรับเปลี่ยนพืช ที่ใช้น้ำน้อย ผลผลิตสูงต่อไร่ กว่าปลูกข้าว
- จังหวัดกำแพงเพชร
 - พัฒนา Open Data 78 ตำบล ทั้งจังหวัดกำแพงเพชร และกระบวนการเก็บข้อมูล เพื่อเชื่อมต่อกับระบบ TWP สททช

Infographic content includes: 1. A circular diagram with 'WATER TOGETHER' and 'WATER SHARING' at the bottom, surrounded by icons for water, people, and nature. 2. A grid of 10 small images showing various agricultural and water management scenes. 3. A larger infographic on the right titled 'แผนปฏิบัติการพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำ' (Water Management System Improvement Action Plan) featuring a map of Thailand, a pie chart, and a bar chart.

ธันวาคม 2022/2018

บริษัท “ความเชื่อมโยงกับกลไกภาครัฐ”

อ.สมบัติเป็นนักวิจัยอาวุโสในเรื่องวิศวกรรมและระบบชลประทาน เข้าใจกรอบกลไกบริบทงานของกรมชลประทาน พรบน้ำ61 สทชช อนุกรรมการน้ำจังหวัด อนุกรรมลุ่มน้ำ และกลไกในจังหวัดเป็นอย่างดี

ได้ทำการสอบทานการเชื่อมโยง 3 มิติ สรุปลักษณ์ และนำเสนอกับจังหวัดเมื่อ ๑๕ มิ.ย. ๖๕ ณ ศูนย์ราชการจังหวัด กำแพงเพชร ซึ่งท่านรองผู้ว่าราชการจังหวัด ได้มาเป็นประธานและได้เน้นย้ำให้เห็นความสำคัญของการบริหารจัดการ น้ำ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัด และยินดีที่จะได้ร่วมกับคณะวิจัย ในการเป็นจังหวัดนำร่อง การเชื่อมโยง น้ำ เกษตร ตลาด

สรุปรงาน - การเชื่อมโยงงานวิจัยกับกลไก จังหวัด กรมฯ สทชช (อ.สมบัติ)

สทชช

3 มิติ

FACT SHEET

ผลลัพท์

ประชุมกับจังหวัด ๑๕ มิ.ย. ๖๕

กลไก จังหวัด

มิถุนายน 2022

บริบท What's next!

โจทย์หลักในระยะที่2 ของงานวิจัยกลุ่ม2 คือ การวิจัยหาทางออกในการขับเคลื่อนระดับพื้นที่เพื่อสร้างผลลัพธ์การปรับตัวร่วมกัน เพื่อรับมือกับความแปรปรวนระดับ VUCA

อันคือต้อง “ขับเคลื่อน” งานวิจัยหลักให้เกิดผลลัพธ์ ซึ่งหมายความว่า ต้องเกิดการใช้งานจริงใน Operation และวัดผลลัพธ์ได้จริงในเชิงปริมาณ Quantitative Measurement ทำให้ต้องเชื่อมประสานและปรับแต่งให้เกิดการใช้งานจริง โดยต้องเห็นชัดด้วยตนเองในมิติลำดับความสำคัญของ ระบบ เครื่องมือ กระบวนการ ต่างๆที่พัฒนาขึ้นมาจากงานวิจัย กับการปฏิบัติงานจริงของหน่วยงาน เพื่อการบริหารจัดการน้ำให้กับชุมชน เกษตรกรรม

ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมุ่งเป้าการปรับตัวร่วมกัน อันหมายถึง เกิดความเข้าใจระหว่างหน่วยงานกับงานวิจัย และความเข้าใจระหว่างหน่วยงาน ระหว่างชุมชนกับหน่วยงาน และองค์กรต่างๆ **ผลลัพธ์ที่มุ่งหวังคือ เกิดทีมแรกในระดับจังหวัดที่เป็น Dialogue ใหม่ที่สื่อสาร ทำงานร่วมกัน ในมิติการบูรณาการ น้ำ_เกษตร เชื่อมโยงสู่ การลดความเสี่ยง ยกกระดับ ลดความเสี่ยงสี่ปัจจัย (น้ำ โรค ผลิต ตลาด) การลดการใช้น้ำ การเพิ่มผลผลิต การควบคุมต้นทุน และการร่วมมือกันผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด**

ในการประชุมสรุปงานวิจัยกลุ่ม2 กับจังหวัดกำแพงเพชร ในวันที่ 15 มิถุนายน 2565 ได้พลิกวิธีการ ให้ทางหน่วยงานเป็นผู้นำเสนอ ให้ทางเกษตรกรเป็นผู้อธิบาย ไม่ได้ให้หัวหน้าโครงการวิจัยเป็นผู้นำเสนอ ซึ่งทำให้ตอบโจทย์ มิติ การนำไปใช้ประโยชน์ (Research Utilization) ไปโดยปริยาย ซึ่งประธานคณะวิจัย อ.สุจิต และ **อ.พงษ์ศักดิ์**หัวหน้าหน่วยส่งมอบผลลัพธ์ ได้กรุณามาร่วมและกล่าวอภิปรายด้วย

ระยะที่สองของงานวิจัยกลุ่ม2 ได้มีการ ขับเคลื่อน จนเกิดผลลัพธ์ที่วัดได้ในเชิงปริมาณ(หน่วยงานนำไปใช้จริง_ตามลำดับความเหมาะสม) ทั้งการลดการใช้น้ำและการเพิ่มผลผลิตภาพ เกิดการนำไปใช้ประโยชน์จริง รับรู้ได้ในระดับจังหวัดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ น้ำ เกษตร และสำนักงานจังหวัด ...

จากนี้ไปคืออะไร?

ผู้ที่ให้คำตอบที่ดีที่สุดคือ ผู้ทรงคุณวุฒิที่เคยเป็นข้าราชการระดับสูง เข้าใจบริบทงานวิจัยระดับสูงอย่างลึกซึ้ง เข้าใจความสัมพันธ์ และเชื่อมโยงระหว่าง ภูมิอากาศ น้ำ เกษตรกรรม และวัฒนธรรมวิถีไทย **เพราะคำถามว่าจะทำอะไรต่อไป เป็นบริบทเชิงนโยบาย**

อจ. ดร.สมชาย กรรมการ PPC ผู้ทรงคุณวุฒิ และกรรมการกำกับโครงการวิจัยเข้มมุ่ง(วช) ได้กล่าวเป็นท่านแรกในบ่าย วันที่ 20 กรกฎาคม 2565 หลังจากที่ได้อธิบายงานทั้งหมดและแนวทางต่อไป เป็นเวลาประมาณ 30 นาที ต่อคณะกรรมการ PPC

“อยากให้โครงการนี้เดินต่อ เพราะทางท่อทองแดงรับเอาผลงานวิจัยของ อ.ภาณุวัฒน์ ไปทดลองใช้ 3 ปี ซึ่งปีแรกยอมรับว่า happy และมีเจ้าหน้าที่ของคป.ท่อทองแดงค่อนข้างพร้อมที่จะพัฒนาหรือเอาผลจากการวิจัยนี้ไปใช้

แล้วจุดแข็งที่ท่อทองแดงคือ ประชาชนเขาเอาด้วย ประชาชนร่วมกลุ่มสร้างเป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง

ผมว่าอะไรตรงนี้มีมันเป็นจุดแข็งที่ดีมากที่งานวิจัยนี้ควรจะต้องลงไปสู่ประชาชนให้ได้รูปแบบ

เพราะผมเข้าใจว่า ปีสาม...ปีสุดท้ายของโครงการ Spearhead ต้องเป็นการนำเอาผลงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ให้เป็นมรรคผลต่อประชาชน

ผมเห็นว่าโครงการท่อทองแดงตรงนี้...และโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ อ.อิติธร เสนอมามั่นชัดเจน

น่าจะทำให้เป็นรูปธรรมและเป็นต้นแบบ เราอาจจะสร้างต้นแบบเป็นท่อทองแดงโมเดล เป็นต้น

แบบของการบริหารจัดการน้ำในรูปแบบนี้ สภาพแวดล้อมแบบนี้ เป็นต้นแบบของพื้นที่อื่น ๆ ซึ่งมีสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกันเอาไว้ใช้

ผมเห็นว่าโครงการนี้ดี ควรจะสนับสนุนให้มีการดำเนินการต่อไปครับ ขอขอบคุณครับ”

ข้อเสนอ เพื่อเพิ่มความมั่นคงและผลิตภาพ “น้ำ”

ขยายผลเพิ่มความมั่นคงน้ำ(เพิ่มวิจัยการเติมน้ำใต้ดิน) เพิ่มผลิตภาพน้ำ(ยกระดับ) โดยการเอา ผล (ความเป็นอยู่ ต้นทุนผลิตลด เชื่อมกับตลาด) มากำหนดแผนน้ำ และสร้างการจัดการข้อมูล “ชี้เป้ามุ่งเป้า”

ทำแผนบูรณาการเชื่อมโยงข้อมูล

1 **พัฒนาระบบข้อมูล**

- ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการยกระดับ
- ขยายผลระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 5G, 4G, 5G, 5G, 5G, 5G, 5G
- การวิจัยพัฒนาระบบการจัดการน้ำใต้ดิน เชื่อมโยงข้อมูล
- การเชื่อมโยงข้อมูล

91%

กำหนดผล แก้ออก เปลี่ยน แล้วมาบูรณาการแผน และ ประเมิน

2 **พัฒนาบูรณาการแผนน้ำใต้ดิน**

- ขยายผลพัฒนาระบบ
- ขยายผลพัฒนาระบบ
- ขยายผลพัฒนาระบบ
- ขยายผลพัฒนาระบบ

พิกัดเชื่อมโยงข้อมูล

- ขยายผลพัฒนาระบบ
- ขยายผลพัฒนาระบบ
- ขยายผลพัฒนาระบบ
- ขยายผลพัฒนาระบบ

กำหนดผล แก้ออก เปลี่ยน แล้วมาบูรณาการแผน และ ประเมิน

3 **พัฒนาบูรณาการแผนน้ำใต้ดิน**

- ขยายผลพัฒนาระบบ
- ขยายผลพัฒนาระบบ
- ขยายผลพัฒนาระบบ
- ขยายผลพัฒนาระบบ

พลิกโฉม...Resiliency

เสนอ แนวทางระยะต่อไป

Theme : เพื่อเพิ่มความมั่นคงและผลิตภาพ “น้ำ”

ขยายผลเพิ่มความมั่นคงน้ำ(เพิ่มวิจัยการเติมน้ำใต้ดิน) เพิ่มผลิตภาพน้ำ(ยกระดับ) โดยการเอา ผล (ความเป็นอยู่ ต้นทุนผลิตลด เชื่อมกับตลาด) มากำหนดแผนน้ำ และสร้างการจัดการข้อมูล “ชี้เป้ามุ่งเป้า”

การบูรณาการแผนน้ำ(กรอบข่ายมือ)

- ใช้ระบบทั้งหมดในโครงการคบ.ท่อทองแดง เติมรูปแบบ (ประเมินผล สามปี วช.สนับสนุน)
- เสนอให้กรมชลฯ พิจารณาระบบเทคโนโลยี(อ.ภาณูวัฒน์) และการพัฒนากลุ่มผู้ใช้น้ำ(อ.ชิษณุวัฒน์) เพื่อประยุกต์ใช้กับคบ.วังบัว และคบ.วังยาง-หนองขวัญ
- เสนอให้ทำวิจัย “การเติมน้ำใต้ดิน” (อ.ทวนทัน) ร่วมกับ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล และสทท7
- เสนอให้ทำแผนน้ำทั้งจังหวัดโดยงานวิจัยมีส่วนร่วม(อ.ชิษณุวัฒน์) ...บูรณาการผลไปหาแผน
- เสนอให้อ.พงษ์ศักดิ์จัดการทำการเชื่อมโยงข้อมูล เพื่อการบูรณาการการทำแผน ระดับจังหวัด (ไม่มุ่งการตัดสินใจในระดับปฏิบัติการ)

มิติความสำเร็จของงาน (กรอบขวามือ)

★ คือ การตอบโจทย์ความเป็นอยู่ครัวเรือน **ซึ่งไม่อาจจะจัดการด้วยรูปแบบเดิมๆ** ด้วยขอบเขตลุ่มน้ำ ขอบเขตพื้นที่ ขอบเขตการปกครอง พรบน้ำ สทนช

เพราะปรากฏชัดว่า ที่ผ่านมาและแม้ในขณะนี้ เราอาศัย การจัดการของรัฐ...ในการช่วยประชาชน เกษตรกรรับมือกับความเสี่ยงต่างๆ รวมทั้งการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งก็ยังไม่สามารถรับมือกับ ความแปรปรวนระดับนี้ได้อีกต่อไป ไม่สามารถทำให้เกิดการแก้ปัญหาที่ดินทำกิน ปัญหาหนี้สิน ปัญหาความสามารถในการรับมือกับ VUCA ของ ชุมชน เกษตรกรในจังหวัดกำแพงเพชร

★ ทางออกเดียวคือ ต้องให้เกิด **Local Dialogue และ ภาคิเครือข่าย**ในพื้นที่ ต้องสร้างเกลียวประสาน 4-Helix (อ.ชัชชาติใช้คำว่าสี่เกลียว วิชาการ_รัฐ_ชุมชน_เอกชน) เพื่อการปรับตัวร่วมกัน

★ โดยต้องสร้างทีมแรกที่จะเป็นหัวหอก ที่เข้าใจคำว่า งานวิจัย แล้วทำงานร่วมกัน เป็นทีมพลิกโฉมในจังหวัด ที่สามารถทำงานแบบบูรณาการ ด้วยความเข้าใจบริบทพื้นที่อย่างแท้จริง สามารถกำหนดเป้าหมาย ลำดับความสำคัญ ร่วมกันเปิด Shared Access to Database for Research Purpose เชื่อมโยงข้อมูลในการทำแผนยก ระดับในหลายระดับ ปรับแก้_ยก_กระโดด โดยการมองแผนงบประมาณ สั้น_กลาง_ยาวของทั้งจังหวัด (ท่านเลขาสศช. ได้กล่าวถึงทิศทางของนโยบายนี้ไว้ในการประชุมกับนายกอบจ. ที่สถาบันพระปกเกล้าฯจัดงานสัมมนาเมื่อกุมภาพันธ์ 2565 ท่านบอกชัดว่า เราจะต้องกำหนดสัดส่วนงบประมาณที่มุ่งบูรณาการอย่างแท้จริง ที่ต้องเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ไม่ทำงานแบบเดิมๆ มุ่งพลิกโฉม ประเทศไทย ให้สำเร็จ)

กรอบทฤษฎี “การเรียนรู้แบบวนรอบสามชั้น” ในการ “ขับเคลื่อน”

เพื่อบูรณาการสร้างสรรค์ผลสัมฤทธิ์ ในการ ค้นหา_พัฒนา_สร้าง “กลไก” การปรับตัวในระดับพื้นที่

โครงการขับเคลื่อนฯ ตระหนักดีว่า การเน้น กระบวนการจัดการเชิงเส้นสู่ผลสัมฤทธิ์ (เรียนรู้แบบชั้นเดียว Process and KPI Centric) โดยไม่เน้นการเรียนรู้จากอุปสรรค ช่องว่าง จากการทำงาน จะทำให้องค์กรนั้น ๆ มีข้อจำกัดทำให้ไม่สามารถพัฒนาปรับตัว รับมือกับภาวะคุกคามจากการเปลี่ยนแปลงภายนอกที่เกิดจากกระแส Disruption (VUCA) ที่เป็นเช่นนั้น ก็เพราะทุกคนขาดการตระหนักรู้ว่า ความเสี่ยงของการไม่ปรับเปลี่ยนจากการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยตนเองนั้น สูงมากกว่าความเสี่ยงของการเรียนรู้ ผจญภัย ทดลองทำสิ่งใหม่

การออกแบบการดำเนินงาน ได้มุ่งพัฒนางานโครงการขับเคลื่อนฯ ด้วยกรอบความคิดสำคัญคือ โครงการขับเคลื่อนฯ ต้องไม่ติดยึดกับรูปแบบ กระบวนการ วิธีการ แต่เพียงอย่างเดียว โดยต้องมุ่งมั่นในการเดินหน้าสร้างผลสัมฤทธิ์ ด้วยการขับเคลื่อนที่ใช้เป้าหมายนำ แล้วยึดหยุ่นวิธีการ เรียนรู้ ปรับเปลี่ยน ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความผันผวนยังสูงมากอยู่ตลอดเวลา (VUCA)

การเรียนรู้โดยการลงมือทำ

ในระบบสังคม - นิเวศวิทยา “การเรียนรู้โดยการลงมือทำ” กลายเป็นประเด็นหลัก ในบริบทการจัดการทรัพยากร ซึ่งเน้นการเรียนรู้และการเชื่อมโยงการทำงาน ทั้งแนวนอนและแนวตั้ง รวมทั้งความจำเป็นในการร่วมมือ การตัดสินใจร่วมกันด้วยข้อมูลจากนวัตกรรมระบบจัดการ จะทำให้เกิดการเริ่มต้นของการเรียนรู้ด้วยตนเองในชุมชน และนี่เองคือกรอบการดำเนินการขับเคลื่อนผ่านกิจกรรม การเรียนรู้แบบวนรอบร่วมกัน เกิดการซึมซับผ่านการร่วมสังเกตการณ์ อย่างเป็นระบบและยาวนาน นำสู่การพลิกความคิดสร้างเส้นทางใหม่สู่เป้าหมายผลสัมฤทธิ์ ด้วยการเรียนรู้แบบวนรอบ

ตกผลึกงานวิจัยสู่การปฏิบัติจริง

กิจกรรมต่าง ๆ ยังประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่นักวิจัย เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และประชาชนกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ ถึงแม้ความต่างของงานวิจัยจะมีความเฉพาะตัวสูง แต่สุดท้ายกิจกรรมที่ดี ความร่วมมือที่ดีของนักวิจัยเอง และความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงประชาชนกลุ่มเป้าหมายน่าจะรับรู้และเรียนรู้จนกระทั่งเกิดเป็นความเชื่อมโยงและสร้างเสริมพลังอันจะนำไปสู่การขับเคลื่อนและพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต

ผลลัพธ์แห่งการขับเคลื่อน (Sustainability Transition)

ภาพรวมของการผลักดันให้เกิดการวิจัยที่นำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ คงหนีไม่พ้นในเรื่องของความทุ่มเทและการขับเคลื่อนสู่เป้าหมายผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบวนรอบอย่างต่อเนื่อง ซึ่งทำให้เกิดการตั้งคำถามที่สำคัญ นำไปสู่การพลิกกรอบความคิด ปรับเปลี่ยนวิธีการ เพื่อก้าวข้ามผ่านอุปสรรค Gap ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากความ

แปรปรวน ผันผวน ของสภาวะแวดล้อม จนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ทำนายได้ในที่สุด คือเกิดทั้งผลลัพธ์ในมิติการประหยัดน้ำต้นทุน และมิติผลิตภาพน้ำ รวมทั้งการปรับตัว การเชื่อมโยงกับกลไกจังหวัด และการรวมตัวกันแบบน้ำพุ เกิดเป็นที่วิจัยเพื่อยกระดับน้ำ_เกษตร จังหวัดกำแพงเพชร

ทั้งหมดนี้สอดคล้องกับผลสรุปการถอดบทเรียนการบริหารจัดการทรัพยากรในระยะเวลา 40 ปี ของยุโรป ในรายงาน EEA Report No 25/2017 “Perspectives on transitions to sustainability” (ISSN 1725-9177) ซึ่งเน้นย้ำการปรับตัว (Adaptive Capacity Building) ด้วยการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) สร้างนวัตกรรมระดับพื้นที่ผ่านการมีส่วนร่วม (Novel Innovation) มุ่งมั่นทำจนบรรลุผลลัพธ์ เกิดเป็น Emergence Strategy ตามข้อเสนอสู่การขยายผลในระยะต่อไป ซึ่งจำเป็นต้องเป็นการทดลองทางนโยบาย (Policy Sandbox) ซึ่งในที่สุดจะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนระดับโครงสร้าง (Regime Patch) ของหน่วยงานภาครัฐในแนวตั้ง (นั่นคือทั้งน้ำพุ และน้ำตก ร่วมกัน) ซึ่งเป็นพัฒนาการสำคัญยิ่ง ในอันที่จะมุ่งสู่ความยั่งยืนและมั่นคงในประเทศต่อไป (Sustainability Transition - Resiliency)

วงจรกิจกรรมเรียนรู้สามชั้น

การทำงานวิจัยในโครงการขับเคลื่อนฯ ในที่สุดก็ยืนยันทฤษฎี Loop Learning ในระดับ Triple Loop ทำให้เกิด Paradigm shift พลิกความคิดว่า ต้องกระโดดออกจากกรอบติดกับดัก กระบวนการและตัวชี้วัด ที่กำหนดและออกแบบมาจากส่วนกลาง

อ.สุริชัย ได้อธิบายและให้ความเห็นเกี่ยวกับ โครงการขับเคลื่อนฯ ด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

"ธรรมดาเราจะมองงานน้ำหรืองานนี้เป็นสายงาน ซึ่งก็ถูกแล้ว เช่น อย่างกรมชล ก็ดูแลเรื่องน้ำ อย่างนี้เป็นต้น แต่ว่าคราวนี้เรากำลังพูดถึงมุมที่งานมีมิติเชิงบูรณาการ นะครับ"

"น้ำในฐานะที่เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการทำงานและการคิด_การวางแผนเชิงบูรณาการ"

"ผมสนใจมาก ๆ นี่เป็นประเด็นที่ในมุมเป็นตัวกระตุ้นงานเชิงบูรณาการในระบบที่เป็นอยู่ปัจจุบันนะครับ"

"งานนี้ในบริบทของจังหวัดเป็นการเรียนรู้ ที่ อ.ธิตธร พูดถึงเรื่อง การเรียนรู้วงจรที่เรียกว่า วงจรกิจกรรมเรียนรู้สามชั้น ตรงนี้ผมคิดว่ามีความสำคัญมาก ๆ และสนใจมาก"

"เวลาพูดถึง loop การเรียนรู้ที่ว่า ไม่ใช่ทำแบบเทคนิคซ้ำ ๆ ซาก ๆ เหมือนเดิม แต่เทคนิคไม่ใช่ไม่สำคัญนะครับ สำคัญเหมือนกัน เพียงแต่ว่าจะต้องสนใจด้วยเหมือนกันว่า เวลาแก้ปัญหาในบริบทความเป็นจริง ขอชื่นชมว่า อ.ธิตธร ตัดสินใจไปอยู่ที่พื้นที่ ทำให้ระบบการปรับตัวมันยืดหยุ่นโดยปริยาย"

"ผมก็เลยสนใจมากด้วยนะครับว่า บังเอิญผมเนี่ยไปสอนกับวิทยาลัยปกครองกับวิทยาลัยมหาดไทย แล้วผมสนใจตัวอย่างอันนี้ ... มันเป็นบทเรียนที่น่าสนใจมาก เพราะว่ามันกระตุ้นให้ช่องว่างซึ่งธรรมดาเราจะไม่ค่อยได้ใช้ประโยชน์ แล้วก็น้ำกลายเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการบูรณาการเศรษฐกิจท้องถิ่นในยามโควิด-19 ซึ่งทำให้ลำบากที่สุด"

“ตัวชี้วัด...มันทำให้เราติดกับ...ไม่ได้ไปสู่ loopการเรียนรู้รอบใหม่หลังโควิด-19”

นี่เอง คือ รากของปัญหา ที่ทำให้การปรับตัวของพื้นที่ ไม่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง เมื่อส่วนกลางยังติดกรอบ กับดัก ยุทธศาสตร์ _ แผน _ ตัวชี้วัด _ จัดสรรงบประมาณ _ เชื่อมโยงแผน โดยวางตำแหน่งหน่วยงานในภูมิภาคเป็นเพียง หน่วยงานผู้ปฏิบัติเท่านั้น

ทั้งหมด...คือคำตอบของงานวิจัยขับเคลื่อนการปรับตัวระดับพื้นที่

ทำไม? ต้องมีผู้รับผิดชอบในการหล่อหลอมประสานบูรณาการ ในระดับจังหวัด เพื่อสร้างการทำงานบูรณาการระดับสี่เหลี่ยมในปรับตัวร่วมกันระดับจังหวัดเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของชุมชนเกษตรกรรม

2.Research Plan Points (Macro) - Threat Risk vs Adaptability

- ความเสี่ยงต่อการบริหารจัดการน้ำ
 - กรมฯ ไม่สามารถขยายพื้นที่เขตชลประทานให้สอดคล้องกับการเติบโตของพื้นที่ทำการเกษตร
 - เกษตรกรส่วนใหญ่ อยู่นอกเขตพื้นที่ชลประทาน
 - กรมฯ ต้องลดจำนวนเจ้าหน้าที่(อดีตกรมฝนคน)วันนี้เหลือหมื่นสองพันและต้องลดให้เหลือหกพัน
- ความเสี่ยงภาพรวม-การบริหารจัดการภ.รัฐ
 - ความแปรปรวนของภูมิอากาศ เริ่มรุนแรงขึ้น?
 - การจัดสรรงบประมาณจากโควิด อย่างรุนแรง?
 - ผลกระทบน้ำทางเกษตรกรรม ต่ำมาก?
 - การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในระดับพื้นที่? การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น? ...เหลือล้ำเพิ่ม?
 - การสนับสนุนชาวบ้านโดยเงินช่วยเหลือ...อ่อนแอลง?
- ความเสี่ยงของเกษตรกร
 - น้ำ
 - โรค
 - ต้นทุนผลิต
 - ตลาด

อีอีอี 2022018

Before...ก่อนเริ่มงานระยะที่สอง (ช่วงประมาณ ต้นปี ๖๔) ในการหารือร่วมกันกับประธานวิจัยเข้มแข็ง อ.สุจิต และหน.หน่วยส่งมอบผลลัพธ์ ODU อ.พงษ์ศักดิ์ มีคำเรียก เช่น Water Manager (Japan) ดร.พงษ์ศักดิ์, Innovation Manager (สวทท)ดร.สิริพร, RDI Manager (PMU)ดร.กิตติ, Network Manager (TU ดร.วสันต์ กสศ)

ข้อเสนอ เพื่อการปรับตัว & ยกระดับ

(ทช_อีอีอี กอ_เนติฯ สป_สมเกียรติ สปท, จิราภา วช_จุฬา วิสิโร)

1. ปรับงานในทีม

- การบริหารจัดการน้ำ เพื่อเกษตรสมัยใหม่
- ขยายขอบเขตของงาน สำหรับพื้นที่ ทช. วิจัย สปท. วิจัยเกษตรสมัยใหม่ → เกษตรฯ ทช.
- การศึกษาแบบบูรณาการกับ วิจัยอื่น สังกัดวิจัย วิจัยร่วม → สปท. วิจัยเกษตรฯ ทช.
- การเชื่อมโยงข้อมูล → สปท.เกษตรฯ ทช. ทช.

- คณะทำงานใหม่ที่จะมี
 - สปท.วิจัยเกษตรฯ
 - สปท.วิจัยเกษตรฯ
 - สปท.วิจัยเกษตรฯ
 - สปท.วิจัยเกษตรฯ
- เน้นการเชื่อมโยง สังกัดวิจัยอื่น ๆ คณะทำงานใหม่ที่จะมี
- วิจัยร่วม สปท. วิจัยเกษตรฯ สปท. วิจัยเกษตรฯ
- สปท.วิจัยเกษตรฯ

2. ศึกษาความเหมาะสมของพื้นที่เกษตร

- ศึกษาความเหมาะสมของพื้นที่เกษตร
- ศึกษาความเหมาะสมของพื้นที่เกษตร
- ศึกษาความเหมาะสมของพื้นที่เกษตร
- ศึกษาความเหมาะสมของพื้นที่เกษตร

- ทช (นักวิจัย, เกษตรกร, องค์กรผู้ใช้บริการ, เจ้าหน้าที่กรมชลประทาน)
- เครื่องมือ (เชตสรค์ความยั่งยืน ๖๖, ระบบควบคุมประตูน้ำอัตโนมัติ, ภาพถ่ายจากดาวเทียม)
- วัสดุ (ปริมาณฝน, แหล่งน้ำผิวดิน, น้ำบาดาล, น้ำชลประทาน, การพยากรณ์น้ำ, อิงกรมการเพาะปลูก)
- ระบบจัดการ (การมีส่วนร่วมของเกษตรกร, การวิจัยแบบมีส่วนร่วม)

อีอีอี 2022018

After...(บ่าย วันที่ ๒๐ ก.ค. ๖๕ นี้) อ.สุรัชชัย ยืนยันด้วยคำอธิบายที่ชัดเจน

๑ ภารกิจ คือ การสร้างการบูรณาการอย่างแท้จริง กระตุ้นจาก งานวิจัยเข้มมุ่งการ บริหารจัดการน้ำ

๒ ต้องมาอยู่ในพื้นที่ จึงเกิด “ตัวตน” ที่แจ่มชัดในการเชื่อมประสาน

๓ ค้นหาสร้างทีมระดับจังหวัด ด้วยการค่อยๆใช้เวลา อธิบายทำความเข้าใจให้หน่วยงาน เกิดการทำงานร่วมกันโดยอาศัยงานวิจัยเข้มมุ่งเป็น เนื้อหาเชื่อม บูรณาการหลอมเข้าหากัน (เป็นนักบริหารที่เป็นนักขับเคลื่อนด้วยยุทธศาสตร์ ที่ทำงานในระดับ Double Loop Learning ตลอดเวลา...ไม่ทำงานที่เป็นระดับทำซ้ำๆ ให้ดีขึ้น Single Loop)

๔ ต้องมีคุณสมบัติ รู้แม่แบบหลัก (อาวุโส รู้งานระดับส่วนกลาง) แต่สามารถลงมาทุ่มเททำงานในพื้นที่ได้

๕ หรือจะกล่าวได้ว่า ต้องกลับมาเน้นที่ “ระบบคน” เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ แทนระบบเทคนิค ระบบกระบวนการ ระบบกำหนดตัวชี้วัด

ทั้งนี้ควรมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งบริบท ปัญหาโลก ปัญหามนุษย์ วิถีพุทธ ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง (การสร้างภูมิคุ้มกัน) และควรหล่อหลอมการทำงานกับการดำรงชีวิต เข้าด้วยกัน ... “ชีวิตคือการเรียนรู้แบบวนรอบเพื่อการปรับตัวอย่างต่อเนื่อง”...

พัฒนา 1-loop	การดำงวัตุวัชฐึน การขบการ เดือมอ-อิจฐฐ	บรณญภคท หน่วยงนบรฎบฎ
บรณญฐ 2-loop	เดือมอภย อีกร่วมเดือมอภยขบการ	เดือมอขบการ เดือมอจฐฐฐ สขขขข ขขขขข/ บรณญฐ
พลิกวน 3-loop	พลิกวนค้ด	Bottom up' น้ฐฐ Initiate, Collaborative & Execute

ธันวาคม 2022018

พัฒนา 1-loop	การทำซ้ำๆให้ดีขึ้น กระบวนการ-เครื่องมือ-ข้อมูล	ประสิทธิภาพ
ยกระดับ 2-loop	เปลี่ยนกรอบ มีส่วนร่วม/เชื่อมโยง/บูรณาการ	เพิ่มขีดความสามารถ เพื่อการแข่งขัน ตลาดน้ำ คุณภาพ/ ผลิตภาพ
พลิกโฉม 3-loop	 พลิกความคิด	Bottom up/ น้ำพุ
สรุป จากประสบการณ์การทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ สร้างการเปลี่ยนแปลงระดับองค์กร ระดับงานวิจัย 2556-ปัจจุบัน (ซีดีร 20211227)		

ผมไม่ใช่เป็นนักวิจัยจากความเป็นนักวิชาการ

ปรับตัวร่วมกันคือ
ทางออก

น้ำพุ
สู่การปรับตัว ร่วมกัน
ลดความเหลื่อมล้ำ

ถูกใจคิด?
เสร็จ กับ สำเร็จ
แผน กับ ผล

Homo Sapiens
Adaptive
Imaginative

ไม่ติดอยู่กับที่พอริๆ 20211228

แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาต้องระเบิดจากข้างใน หนุนใช้ 'การจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ (ABE)' สร้าง "อนาคต"

การศึกษาเชิงภาค จะเกิดได้จริงต้องนิยามภาพ ลดกรอบศูนย์อำนาจแบบแตกกระจาย
10 กรกฎาคม 2565

การประชุมเชิงปฏิบัติการระดับ
โครงการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่
เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ ปี 2565

03 การบริหารราชการแผ่นดินกับการจัดการศึกษาในระดับพื้นที่

1. การปรับเปลี่ยนเชิงมหานโยบาย

- "ส่วนกลางคิด - ภูมิภาคประสาน - ท้องถิ่นดำเนินการ" (Regulator/Facilitator - Coordinator/Supervisor - Provider/Contacting Point)
- หน่วยงานวิเคราะห์ในการจัดทำและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ต้องเคลื่อนย้ายจากประเทศสู่พื้นที่
- การบูรณาการเริ่มต้นจากพื้นที่ในฐานหน่วยทางยุทธศาสตร์
- การจัดแยก "ภารกิจประจำ" ออกจาก "ภารกิจเชิงยุทธศาสตร์"

3. มาตรการเชิงเกื้อหนุน

- การปรับระบบการประเมินผลงานและตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ใหม่
- การพัฒนากลไก "การยืมตัว" ข้ามหน่วยงานและข้ามภาคส่วน
- การปรับแก้ระเบียบและข้อกำหนดที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานบนฐานของความร่วมมือและเครือข่าย
- การใช้ประโยชน์จาก Sandbox

C. มองไปข้างหน้า (Looking Forward)

2. การสร้างความเป็นสถาบันของกลไกการบูรณาการเชิงพื้นที่

- การบูรณาการผ่านการสร้าง "บทสนทนาเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Dialogue)" โดยต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- "Area-based Data Center" ในฐานหน่วยติดตาม-จัดเก็บ-จัดการฐานข้อมูลเชิงพื้นที่เพื่อสนับสนุนการกำหนด "วาระ" ของบทสนทนาและการจัดการทำยุทธศาสตร์-แผนงาน
- "Network Manager" ในฐานะกลไกเชื่อมประสานการสร้างปฏิสัมพันธ์และบทสนทนาระหว่างหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ และบทบาทในฐานะ Policy Entrepreneur

โมเดลหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างบุคคลพอเพียง จุดเริ่มต้นของรากฐานอันแข็งแกร่งของประเทศ

คำกล่าวโดยศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี และที่ปรึกษามูลนิธิ
มั่นพัฒนา

หนังสือพิมพ์แนวหน้า เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2559 ในบทความเรื่อง "เศรษฐกิจพอเพียง:
ทางที่ต้องเดินไปด้วยกัน"

“เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเสมือนรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน เปรียบ
เสมือนเสาเข็ม ที่ถูกตอกรอรับบ้านเรือนตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้ก็อยู่ที่เสา
เข็มแต่คนส่วนมากมองไม่เห็นเสาเข็มและลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป” พระราชดำรัสของพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จากวารสารชัยพัฒนาประจำเดือนสิงหาคม 2542

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงให้แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
เอาไว้แล้ว แต่ความเอาใจจริงเอาใจของเรทั้งชาติ ไม่ว่าจะป็นภาครัฐ ข้าราชการ เอกชน
ประชาชน ล้วนรับรู้และจดจำแต่เพียงผิวเผิน หาได้ศึกษาให้เป็นระบบ กำหนดเป็นแผนพัฒนา
คน พัฒนาชาติ และพากเพียรที่จะลงมือทำให้จริงจังไม่ยอมนี่ พระองค์เสด็จสู่สวรรคาลัยแล้ว
ถึงเวลาหรือยัง ที่เราจะศึกษาและน้อมนำมาใช้ในชีวิตของตนเอง

ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย องคมนตรี กล่าวถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ
ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ว่า หมายถึงหลักคิดและปฏิบัติตั้งแต่ระดับบุคคล-องค์กร
ขนาดใหญ่ มีความเป็นหลักสากลโลก ซึ่งได้ทรงศึกษาและคิดค้นมานานหลายปี

ในเบื้องต้นนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงคิดเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยออกแบบให้ใช้
กับชาวบ้านที่ยากจนที่สุด แต่หากเข้าใจถึงหลักการของเศรษฐกิจแบบพอเพียงแล้ว แม้แต่ในทาง
ธุรกิจก็ใช้ได้เพื่อป้องกันการขาดทุนได้ด้วย ทั้งนี้ เบื้องต้นก่อนจะนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
มาใช้ต้องมีการปรับพื้นฐานจิตใจให้มีคุณธรรมเสียก่อน

หมายเหตุ

- อ.ชัชชาติ ผู้ว่ากทม. ได้ไปบรรยายที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เสาร์ 30 ก.ค. 65 เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ และได้กล่าวตอนต้นอย่างน่าฟังยิ่งว่า
 ...“ยุทธศาสตร์ 216 โครงการ เพื่อพลิกโฉมกทม. แผน อะไรต่างๆนี้ จะเป็นเพียงความฝัน ถ้าไม่ได้รับการเลือกตั้ง เพื่อเข้าทำงาน”...
 ในช่วงต่อมา “เราต้องถามตนเอง และทีมงาน เสมอๆ ว่า ยังสนุกกับการทำงานไหม?”... ทำงาน ทำงาน ทำงาน ...
- และเมื่อ 22 มิ.ย. เวทีสัมมนาคุณเศรษฐา ทวีสิน และอ.ชัชชาติ โดยคุณสรกุล ผู้ยิ่งใหญ่แห่งมติชน อ.ชัชชาติได้ให้ความเห็น “การปรับ mindset ไม่ยาก เพราะข้าราชการส่วนใหญ่เป็นคนดี ถ้าได้รับโอกาสก็พร้อมจะทำงานเพื่อประชาชน ปัญหา Silo แก่ไม่ยาก ขอให้เราจริงใจ เข้าหา และเอาประชาชนเป็นตัวตั้ง...เส้นเลือดฝอยคือแก่น แต่เส้นเลือดใหญ่ก็สำคัญเช่นกัน ”

คำถาม และข้อเสนอแนะจาก ผู้ทรงคุณวุฒิและ กก อำนวยการ กลุ่ม ๒ (ในส่วนตัวธีร)

1. ควรเสนอแนะในการวิจัยในอนาคต
2. ใช้ข้อมูลจากงานวิจัย...ในการชี้เป้าหมายการพัฒนาปรับปรุงต่อไป... (รวมระดับจังหวัด) ได้อย่างไร
3. จะมีการใช้ประโยชน์ต่อข้อมูลผลวิจัยสู่...การวางแผนน้ำ วางแผนเกษตร...ในระดับจังหวัดอย่างไร
4. จะสร้างความยั่งยืนในการดำเนินการจังหวัดต่อไปได้อย่างไร
5. พัฒนาเป็นต้นแบบของการพัฒนาที่มีความร่วมมือ ทั้ง function จังหวัด และประชาชน
6. เสนอการเดินทางพลิกโฉม การทำงานระดับจังหวัด

จากการลงมาทำงานในพื้นที่เพื่อขับเคลื่อนงานวิจัย ทำให้ตระหนักว่า การวางแผนแยกเป็น แผนน้ำ แผนเกษตร แผนลดความเหลื่อมล้ำ ฯลฯ จะบูรณาการได้ในระดับเป็น “ขนมชั้น” เท่านั้น ดังที่อธิบายไว้แล้ว ดังนั้นเพื่อให้เกิดการบูรณาการ แก้ปัญหา ยกระดับ เพิ่มมูลค่าสูง ต้องเป็นการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาธรรมชาติระดับจังหวัด

ตามที่ได้เสนอกับกก.PPC ในบ่ายวันที่ ๒๐ ก.ค. ๖๕

ข้อเสนอ เพื่อเพิ่มความมั่นคงและผลิตภาพ “น้ำ”

ขยายผลเพื่อความมั่นคงน้ำ (เพิ่มวิจัยการเติมน้ำใต้ดิน) เพื่อเสถียรภาพน้ำ (ยกระดับ) โดยการเอา ผล (ความเชื่อมโยง) ต้นทุนโครงสร้าง เชื่อมกับตลาด มากำหนดแผนน้ำ และสร้างการจัดการข้อมูล “ซึ่งเป็นรูปเป็น”

1. พัฒนาระบบ

- การบริหารจัดการน้ำ (เฉพาะระดับ)
- การเชื่อมโยงระบบน้ำ (จังหวัด/ลุ่มน้ำ/ลุ่มน้ำ) (ระดับน้ำ) (ระดับน้ำ) (ระดับน้ำ)
- การเชื่อมโยงระบบน้ำ (ระดับน้ำ) (ระดับน้ำ) (ระดับน้ำ)

กำหนดผล แก่ กก เป็ย

แล้วมาบูรณาการแผน และ งาน

- การเชื่อมโยงระบบน้ำ (ระดับน้ำ) (ระดับน้ำ) (ระดับน้ำ)
- การเชื่อมโยงระบบน้ำ (ระดับน้ำ) (ระดับน้ำ) (ระดับน้ำ)
- การเชื่อมโยงระบบน้ำ (ระดับน้ำ) (ระดับน้ำ) (ระดับน้ำ)

พลิกโฉม...Resiliency

“การบูรณาการข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ และวางแผนการจัดการน้ำ”

The diagram illustrates a multi-level approach to water management and resilience. It shows a map of Thailand divided into regions, with various colored boxes representing different levels of planning and implementation. Key components include: National Level (ระดับนโยบาย), Provincial Level (ระดับจังหวัด), and Local Level (ระดับท้องถิ่น). It also identifies sectors such as Agriculture (ภาคเกษตร), Industry (ภาคอุตสาหกรรม), and Urban Areas (เขตเมือง). A central box highlights the importance of 'Water Security and Resilience' (ความมั่นคงและเสถียรภาพน้ำ) and 'Water Quality and Quantity' (คุณภาพและปริมาณน้ำ). Below the map, there is a detailed flowchart or process diagram showing the integration of data and planning across these levels and sectors.

ข้อ ๑ - ๓ ได้เสนอแล้วในกรอบด้านซ้ายมือ

การบริหารจัดการน้ำ เพื่อการยกระดับ

- ประเมินผลการใช้งานวิจัยแบบเต็มรูปแบบ คบ.ท่อทองแดง ในระยะเวลา ๓ ปี
- ขยายผลระบบเทคโนโลยีฯ สำหรับพื้นที่ คบ. วังบัว คบ. วังยาง-หนองขวัญ
- ขยายผลเพิ่มความมั่นคงน้ำ(เพิ่มวิจัยการเติมน้ำใต้ดิน)
- ใช้การวิจัยมีส่วนร่วมที่ดำเนินการไปสองระยะเป็นเวลา ๓ ปี มาดำเนินการจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำทั้งจังหวัด โดยกำหนดเป้าหมาย ลดการใช้น้ำ เพิ่มผลิตภาพน้ำ(ยกระดับ) โดยการเอา ผล (ความเป็นอยู่ ต้นทุนผลิตลด เชื่อมกับตลาด) มากำหนดแผนน้ำ ทั้งพื้นที่ในเขต และนอกเขตชลประทาน

การเชื่อมโยงข้อมูล

เพื่อการวางแผนน้ำ_เชื่อมโยงกับแผนเกษตร...ในระดับจังหวัด

- ศูนย์ข้อมูลน้ำแห่งชาติ
- GITSDA AGRIMAP
- ข้อมูล ทปก ข้อมูล TPMP จปฐ
- ข้อมูล งบประมาณ (สทช สป)
- ข้อมูลโครงการ แผนจังหวัด
- เน้นการเชื่อมโยง เพื่อการวิเคราะห์ วางแผน (ไม่มุ่งไปที่ ระบบข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบ realtime)
- รับผิดชอบโดยอ.พงษ์ศักดิ์ (ระบบแบบง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน และข้อมูลส่วนกลาง)
- ข้อมูลระดับพื้นที่ โดย กษ(คุณอดิษฐ์) กจ(คุณเผด็จ)

สำหรับข้อ ๔ - ๖ นั้น ได้เสนอกรอบ การทดลองทางนโยบายไว้แล้วในภาพด้านซ้าย ซึ่งขอขยายให้เห็นชัดตามภาพนี้

**กำหนดผล แก่_ยก_เปลี่ยน
แล้วมาบูรณาการแผน และ งบประมาณ**

ดำเนินการ 67-70

2 พัฒนารอบการทดลองทางนโยบายในปีงบประมาณ 66

- การยกระดับเกษตรกรรม แบบ เข้มมุ่ง
 - เป้าหมาย คราวเรือน ข้าว มันสำปะหลัง
 - เพิ่มผลผลิตให้ได้เกณฑ์เฉลี่ย ผลผลิตต่อไร่
 - ข้าว
 - เพิ่มผลผลิตให้ได้เกณฑ์เฉลี่ย ผลผลิตต่อไร่
 - ยกระดับ รายได้ ในพื้นที่ชลประทาน ด้วยโมเดล ตลาดน้ำผลิต (ชาณุโมเดล) ทำงานร่วมกันทั้งจังหวัด หน่วยงาน สหกรณ์ ศูนย์ข้าวชุมชน วิสาหกิจชุมชน แปลงใหญ่ โรงสี
 - ยกระดับด้วยนวัตกรรม ศูนย์ AIC กลุ่มแปลงนาสะอาด
 - มันสำปะหลัง
 - เพิ่มผลผลิตให้ได้เกณฑ์เฉลี่ย ผลผลิตต่อไร่
 - จัดการท่อนพันธุ์ ให้มีเพียงพอการเพาะปลูก ในพื้นที่ เพื่อเพิ่มปริมาณแปง และลดความเสี่ยงโรคพืช
 - โรงงานแปงมัน ในพื้นที่
 - อุบลโมเดล (UBE - สทวช) Ethanol Cassava Flour
- ปุ๋ย (อบจ)
- ภาคี
 - สนจ กษ กจ เป็นแกนนำ
 - ร่วมกับ ทอการค้า สภาอุตสาหกรรม
 - ศูนย์ข้าวฯ ศพก กลุ่มวิสาหกิจ ชุมชน
 - โรงสี ลานรับซื้อ ตัวกลาง

ข้อเสนอนี้ จะต้องนำร่องด้วยกรอบ ๑ - ๓ ในปีงบประมาณ 66 ก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเชื่อมโยงข้อมูล และทำความเข้าใจบริบท แผนน้ำที่บูรณาการกับแผนเกษตร(แผนจังหวัด) เพราะความไม่ยั่งยืนที่เกิดขึ้นในระดับพื้นที่ก็มาจากการทำงานกำหนดแผนและตัวชี้วัดมาจากส่วนกลางตามที่ได้อธิบายไปแล้ว และอจ.สุริชัย ก็ได้ให้ความเห็นยืนยันอย่างชัดเจน

ขณะเดียวกันตามที่เสนอ กก. PPC ว่า **กำแพงเพชร เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นต้นแบบเมืองเกษตร** ควรทำการศึกษาความเป็นไปได้ในปีงบประมาณ 66 และนำเสนอกรอบ แผนการพลิกโฉมด้วยการร่วมมือของภาครัฐระดับจังหวัด โดยจะขอความยืดหยุ่นในการบูรณาการ งบประมาณ 67-70 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับจว.กำแพงเพชร และในระบบงานที่มีความซ้ำซ้อน ไม่คล่องตัว

อธิบาย การวิจัยในอนาคต ด้วยกรอบทฤษฎี แห่งการเรียนรู้วนรอบ

ได้เขียนกรอบทฤษฎีการเรียนรู้วนรอบไว้แล้วในรายงานฉบับสมบูรณ์ ของงานวิจัย “ขับเคลื่อน_เชื่อมโยง” ของวิจัย เชื่อมโยงระยะที่ 1

นักวิจัยทั้งหมดในบริษัท Learning to Learn from Actions จะมาจากงานวิจัยและข้อสรุปของ Dr Argyris and Schon กับ Bateson เป็นหลัก โดยจะขอคัดเนื้อหามาจาก Research Paper ที่เป็นการทำ Critical Review สั้นๆ ดังนี้ เพื่อให้เห็นกรอบคร่าวๆ

The origins and conceptualizations of 'triple-loop' learning: A critical review

Article in Management Learning - July 2012
DOI: 10.1177/1350507611428239

CITATIONS: 237 READS: 9,254

3 authors:

- Paul Tosey**
72 PUBLICATIONS 1,131 CITATIONS
[SEE PROFILE](#)
- Max Visser**
72 PUBLICATIONS 1,012 CITATIONS
[SEE PROFILE](#)
- Mark NK Saunders**
135 PUBLICATIONS 15,342 CITATIONS
[SEE PROFILE](#)

Abstract

In the organizational learning literature a variety of concepts exists denoting some third order of organizational learning, notably that of 'triple-loop' learning. Despite this there has been no systematic, critical consideration of this concept or its origins, impeding both theoretical development and empirical research. Whilst 'triple-loop learning' has been inspired by **Argyris and Schön**, we establish that the term does not arise in their published work. *Indeed, we argue that conceptualizations of triple-loop learning are diverse, often have little theoretical rooting, are sometimes driven by normative considerations, and lack support from empirical research.*

We map the major influences on these conceptualizations, including **Bateson's framework of levels of learning**, and offer an original theoretical contribution that distinguishes between three conceptualizations of 'triple-loop learning'. We also highlight implications for practice, and caution against the uncritical preference for 'higher levels' of learning that is sometimes discernible in the literature and in practice.

Keywords
Deutero-learning, double-loop learning, levels of learning, organizational learning, triple-loop learning

และงานวิจัยนี้ แม้ผลงานของผู้วิจัยจะไม่มาก แต่เนื้อหาน่าสนใจมากทีเดียว

Triple-loop learning : theoretical framework, methodology & illustration

Article in Projectica / Projectica / Projectica - January 2011
DOI: 10.1081/PROJ.100000000

CITATIONS: 6 READS: 1,505

3 authors, including:

- Philippe Boigey**
3 PUBLICATIONS 7 CITATIONS
[SEE PROFILE](#)

Figure 2. Triple-loop learning according to Argyris & Schön (2002)

```

graph TD
    A[Processes, learning strategies] --> B[Standards, Representations]
    B --> C[Practices Behaviour]
    C --> D[Results Consequences]
    D --> A
    A -- Questioning --> B
    D -- Modifications --> C
    
```

This learning requires interaction with the outside, a contribution of energy. Morin (1977) refers to the phenomena of entropy and negentropy. Indeed, in order to work a system uses energy. However, this energy inexorably deteriorates.

Figure 3. Tetralogic loop according to E. Morin (1977)

```

graph TD
    A[Initial situation Chaos] <--> B[Interactions Meetings]
    B <--> C[Organisation Energy supply]
    C <--> D[Final situation Order]
    D <--> A
    
```

Argyris and Schön's (2002) action theory leads us to consider the «depth» of knowledge changes. Three levels of learning are highlighted. Single-loop learning consists of adapting to environmental changes through action. Double-loop learning induces a change in values with regard to the theory of use and strategies. According to the authors, this learning is the only one that enables the values and standards governing theories of use and organisation to be called into question. Furthermore, Argyris and Schön (2002) highlighted a **third type** of learning: «deutero learning» (Bateson, 1942) or triple-loop learning, to emphasise the possibility of "learning about learning" or "learning to learn" and learn lessons from experience.

CONCLUSION

Current theoretical and conceptual reflections on triple-loop learning remain disparate. They do not fundamentally call into question the work of Argyris and Schön (2002).

...

With regard to the operational register, the idea of triple-loop learning reveals the need for work to remodel conceptualizations and associated methods to grasp their full potential. Used to clarify the benefits of such learning, the work of the founding fathers does not clearly lay out an implementation process. In fact, it does not really provide for an approach more able to reflect the fundamentally active or process nature of triple-loop learning, its social dimension and underlying constituent dynamics.

ขอสรุปสั้นๆดังนี้

1. การเรียนรู้ชั้นเดียว และสองชั้น นั้น มีกรอบทฤษฎีและ Methodology ที่ชัด
2. การเรียนรู้สามชั้นนั้น ยังไม่มี Consensus ขาด Empirical Research แต่กรอบคุมมีความชัดเจน และมี Keywords ที่สอดคล้องกันในระหว่างนักวิจัย

การเรียนรู้ชั้นที่สามแบบ Bottom up สร้างการปรับตัวในระดับพื้นที่ ตอบโจทย์ ยุทธศาสตร์ชาติ

ข้อเสนอ การบูรณาการแผนน้ำทั้งจังหวัดด้วยการวิจัยมีส่วนร่วม จึงเป็นผลของการเรียนรู้ระดับสองชั้น(การกำหนดผลที่มองปัญหา_เห็นทางออก_มีความเป็นไปได้ของทรัพยากร นำไปสู่การทำแผนบูรณาการ ไม่ใช่กำหนดตัวชี้วัดและกระบวนการ เป็นตัวตั้งต้นแบบเดิม) และเป็นการดำเนินการวิจัยด้วยกรอบการเรียนรู้ชั้นที่สาม (เพื่อถอดบทเรียนจากผลที่ต้องพยายามขับเคลื่อนให้สำเร็จ เพื่อนำร่องการ Bottom up แบบใหม่ ตอบโจทย์ ปัญหาใหญ่ระดับชาติ) และอันนี้เองจะสอดคล้องกับการถอดบทเรียนประสบการณ์สี่สิบปีของยุโรปใน EEA 2017 ที่ได้บอกไว้ชัดว่า เมื่อเกิด Emergence of Novel Innovation ในระดับพื้นที่ ก็ต้องเดินหน้าสู่การทำ Regime Patch งานวิจัยระยะที่สามก็เพื่อตอบโจทย์ในกรอบนี้

ซึ่งการปรับตัวในระดับโครงสร้างการบริหารราชการในส่วนภูมิภาคนั้น ทางกพร. สศช. สงป. ได้ทำการศึกษา บูรณาการให้เกิดการปรับเปลี่ยนมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการยืนยันแนวคิดนี้ จึงได้หารือกับอ.วสันต์ เมื่อ 9 ส.ค. 65 (ผลสรุปจากงานวิจัยที่อ.วสันต์ทำให้กับกพร.ซึ่งเอามาขับเคลื่อนในงาน ABE ของกสศ ได้แสดงในหน้า 21 แล้ว) โดยได้หารือร่วมกับอ.ปิยธิดา ซึ่งกำลังร่างโครงของภาควิชาวิศวกรรมแหล่งน้ำวิชา “การปรับตัวเพื่อรับมือกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง” งานวิจัยและงานของอ.วสันต์มีความสอดคล้องกับข้อเสนอระยะต่อไปของงานวิจัยเข็มมุ่งกลุ่ม2อย่างมาก (๑)กรอบการปรับตัวภาครัฐในภูมิภาค (๒)กรอบกลไกหลักในการสร้างการปรับตัวระดับพื้นที่ (๓)กรอบมาตรการเชิงเกื้อหนุนการบูรณาการระดับพื้นที่... “Coordinate/ Cooperate/ Collaborate”

1. การปรับเปลี่ยนเชิงบทบาทหน้าที่

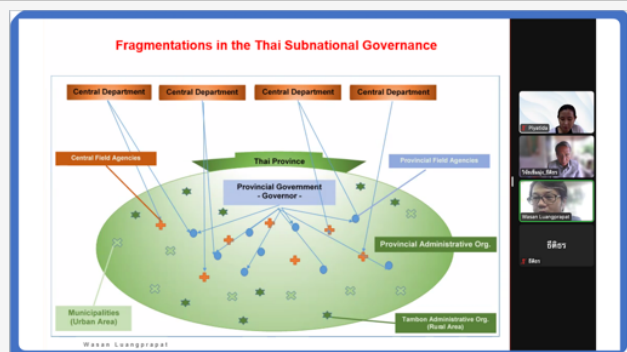
- “ส่วนกลางคิด - ภูมิภาคประสาน - ท้องถิ่นดำเนินการ” (Regulator/Facilitator - Coordinator/Supervisor - Provider/Contacting Point)
- หน่วยงานวิเคราะห์ในการจัดทำและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ต้องเคลื่อนย้ายจากประเทศสู่พื้นที่
- การบูรณาการเริ่มต้นจากพื้นที่ในฐานะหน่วยทางยุทธศาสตร์
- การจัดแยก “ภารกิจประจำ” ออกจาก “ภารกิจเชิงยุทธศาสตร์”

2. การสร้างความเป็นสถาบันของกลไกการบูรณาการเชิงพื้นที่

- การบูรณาการผ่านการสร้าง “**บทสนทนาเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Dialogue)**” โดยต่อเนื่องและสม่ำเสมอ
- “**Area-based Data Center**” ในฐานะหน่วยติดตาม-จัดเก็บ-จัดการ**ฐานข้อมูลเชิงพื้นที่** เพื่อสนับสนุนการกำหนด “**วาระ**” ของบทสนทนาและการจัดการทำยุทธศาสตร์-แผนงาน
- “**Network Manager**” ในฐานะกลไกเชื่อมประสานการสร้างปฏิสัมพันธ์และบทสนทนายาระหว่างหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์และบทบาทในฐานะ **Policy Entrepreneur**

3. มาตรการเชิงเกื้อหนุน

- การปรับระบบการประเมินผลงานและตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ใหม่
- การพัฒนาโลก “การยืมตัว” ช้ามหน่วยงานและข้ามภาคส่วน
- การปรับแก้ระเบียบข้อกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานบนฐานของความร่วมมือและเครือข่าย
- การใช้ประโยชน์จาก **Sandbox**

การเรียนรู้ขั้นที่สามแบบน้ำพุ Paradigm Shift เป็นการวิจัยร่วมกับพื้นที่เพื่อการสร้างสังคมใหม่บนพื้นที่เดิม

ข้อเสนอการบูรณาการในระดับพื้นที่ Bottom Up - Top Down based Policy เป็นทางออกที่เหมาะสมกับบริบทสังคมไทย ซึ่งไม่ไปมุ่งการปรับโครงสร้างการบริหารรัฐส่วนภูมิภาค ไม่ไปมุ่งเรื่องการกระจายอำนาจแบบเบ็ดเสร็จเด็ดขาด ไม่มุ่งแก้ปัญหาโดยปรับโครงสร้างผู้ว่าซีอีโอ โดยให้กระบวนการหลักตามภารกิจกระทรวง กรม กลุ่มจังหวัดยังดำเนินต่อไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ที่ขับเคลื่อนโดยการบูรณาการระหว่าง สศช สงป กพร และ สททช(ทรัพยากรน้ำ) โดยมุ่งปรับในส่วนเฉพาะจังหวัดและเฉพาะกรอบการบูรณาการแผนน้ำ_เกษตรที่เอาผลไปสู่แผน สร้างแผนบูรณาการน้ำที่ มุ่งยกระดับ การทำนา การปลูกมันสำปะหลัง เท่านั้น

ทั้งนี้มองจากแนวทางต่างๆในการปรับตัว ของหลายชุมชนในสังคมไทย จะเห็นความท้าทายอยู่อีกมิติ คือ การวิจัย พัฒนาระดับพื้นที่เพื่อสร้างให้เกิดการหล่อหลอมรวมกันด้วยพลังแบบน้ำพุ เพื่อเดินทางตามกรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งแก่นสาระคือการสร้างภูมิคุ้มกันจากความเสี่ยงต่างๆ

<p>ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง *****</p> <p>วิธีคิด และ วิธีปฏิบัติ เพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลง ทั้งภายนอก และภายใน สร้างความเข้มแข็ง ให้เกิดภูมิคุ้มกัน มีตัวชี้วัดด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม</p> <p>Pre-requisite ** มีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ** ต้องรู้จัก ต้องเอาวิชาการมาใช้ในการวางแผนและปฏิบัติ</p> <p>** ต้องชวนช่วย ชยัน อดทน มีสติ รอบคอบ</p> <p>การตัดสินใจ ต้อง 1 ประเมินคน ตามอัธยาศัย 2 อดใจได้ ทำไม่จึงตัดสินใจเช่นนั้น 3 ไม่กระทบภูมิคุ้มกันทั้งสิ้น</p> <p>ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี กล่าว ณ สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) 9 กรกฎาคม 2563</p> <p><small>พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอภิมหาวชิราลงกรณมีพระกรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี เป็นประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม</small></p> <p><small>พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอภิมหาวชิราลงกรณมีพระกรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี เป็นประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม</small></p> <p><small>พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอภิมหาวชิราลงกรณมีพระกรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี เป็นประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาการปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม</small></p>	<div style="text-align: center;"> <p>รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์</p> <p>โครงการ “ขับเคลื่อน เชื่อมโยง พัฒนา (การบริหารจัดการน้ำ)”</p> <p>โดย</p> <p>นายธีรธร จุลละพรหมณ์ และคณะ</p> </div>
---	--

อันนี้จะเป็นการเรียนรู้ขั้นที่สามที่ต่างออกไปจากการบูรณาการแบบ Bottom up เพราะจะไม่สามารถกำหนดรูปแบบกระบวนการ ตัวชี้วัด กรอบเวลา แบบตายตัว ซึ่งค้นพบมาจากการเดินทางพูดคุยกับปราชญ์เกษตรกรหลายท่านหลายชุมชนทั่วประเทศเมื่อปลายปี 62 (วันที่ 21 พฤศจิกายน 2562 - 18 ธันวาคม 2562) โดยจุดเปลี่ยนจะเกิดจาก “การระเบิดออกจากภายใน” เหตุการณ์ทำเกษตรเชิงเดี่ยว เหตุการณ์เดินตามกระแสการหารายได้สร้างกำไรเพื่อการบริโภคที่เกินความจำเป็น หวนย้อนคืนกลับสู่ความพอเพียง หาความสมดุลที่เหมาะสมของตนเอง ซึ่งวันนี้มีปราชญ์เหล่านี้ชุมชนเช่นนี้ทั้งที่ค้นพบปรัชญานี้ด้วยตนเองและที่น้อมเดินตามปรัชญาฯของพ่อหลวงของปวงชนชาวไทยล้วนมีภูมิคุ้มกันต่อความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกเป็นอย่างดี

<p>วันที่ 27 ตุลาคม 2562</p> <p>ศูนย์การเรียนรู้ คุรุบาทำเคื่อง ภาษี ประธานเครือข่ายปราชญ์ฯ ในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่พยายามขับเคลื่อนให้จังหวัดเป็นเมืองที่มั่งคั่งที่สุดในโลก โดยเป็นผู้สร้างพื้นที่ 200 ไร่ ให้กลายเป็นอาณาจักรสีเขียวหมื่นปี ซึ่งปัจจุบันยังเป็นแหล่งการเรียนรู้เกษตรแบบปราชญ์ที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศ คุรุบาทำเคื่อง ภาษี สรรภาพว่า ตัวเองคือผู้พ่ายแพ้สงครามเกษตรเชิงเดี่ยว ก่อนหน้านั้นเน้นการผลิตเพื่อขาย ปลูกพืชเศรษฐกิจเป็นหลัก จนดินเสื่อมโทรม และพืชเหล่านั้นไม่ได้ทำรายได้มาอย่างที่ตั้งใจ แต่สร้างหนี้สินจำนวนมาก หลังเกิดความพ่ายแพ้ คุรุบาทำเคื่อง ตัดสินใจสร้างอาณาจักรสีเขียวหมื่นปีบนพื้นที่ของตัวเอง เน้นปลูกพืชที่หลากหลาย และด้วยความที่กลัวว่า เมื่อตัวเองสร้างเสร็จแล้ว ลูกๆจะขายที่ดินที่สร้างมากับมือให้กับคนอื่น คุรุบาทำเคื่องจึงสร้างหลักสูตรการศึกษาเพื่อความยั่งยืน ให้ลูกได้ตัดสินใจเองว่า จะลาออกจากการศึกษาในระบบมาใช้ชีวิตเป็นเกษตรกรกับเขาหรือไม่ ในที่สุด ลูกๆ ก็ตัดสินใจลาออกจากโรงเรียน มาเรียนรู้หลักสูตรโรงเรียนธรรมชาติที่พ่อของเขาเป็นผู้สร้างขึ้น คุรุบาทำเคื่องเสนอแนวคิดการทำเกษตรแบบปราชญ์ โดยเน้นปลูกพืชที่กินได้ เบียงยาได้ ปลูกไม้ไว้สร้างบ้านในอนาคต ขุดบ่อเลี้ยงปลา เน้นทำเกษตรโดยไม่ใช้สารเคมี เน้นการเพาะต้นกล้า และปลูกต้นไม้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนพื้นที่กว่า 200 ไร่กลายเป็นป่าขนาดใหญ่ มีต้นไม้เป็นแนวรั้ว จนกล่าวได้ว่า “อาณาจักร สีเขียวหมื่นปี” ได้เริ่มปรากฏตัวขึ้นแล้ว วันนี้พื้นที่กว่า 200 ไร่ ได้กลายเป็นศูนย์การอบรม เพื่อแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวของภาคอีสาน เป็นแหล่งการเรียนรู้เกษตรแบบปราชญ์ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ ขณะที่ คุรุบาทำเคื่อง ยังได้รับความไว้วางใจให้ดำรงตำแหน่งประธานเครือข่ายปราชญ์ฯ ขับเคลื่อนให้จังหวัดบุรีรัมย์ให้เป็นเมืองที่มั่งคั่งที่สุดในโลก “ไม่มีทางที่เราจะเทขายไร่ดินไม้ทุกต้น บนพื้นที่ 200 ไร่ แต่ถ้าเราปล่อยให้ธรรมชาติทำงานเอง ปู่ที่เราให้ใส่ตั้งแต่ครั้งแรก ไปไม้ที่ปล้นลงมาจากต้นในวันต่อมา น้ำในบ่อตกลมมากลือกเล่าดิน นั่นแหละคือปู่ชิ้นดีที่เกิดจากการปล่อยให้ธรรมชาติทำงานเอง” นี่คือแนวคิดของ คุรุบาทำเคื่อง ที่เน้นการเรียนรู้จากธรรมชาติ และถือหลักให้ธรรมชาติทำงานเองคุรุบาทำเคื่องปิดท้ายว่า “ถึงต้องจากโลกไปวันนี้ ก็ไม่เสียใจ เพราะได้สร้างปอดอีกแห่ง ไว้ให้โลกได้หายใจแล้ว”</p>	 <p>พบและสนทนากับเกษตรกร ณ จังหวัดบุรีรัมย์ วันที่ 27 ตุลาคม 2562</p>
<p>การลงพื้นที่หาข้อเท็จจริงจากระดับพื้นที่และชุมชน วันที่ 21 พฤศจิกายน 2562 - 18 ธันวาคม 2562</p> <p>1. วัตถุประสงค์</p> <p>1.1 เพื่อหาข้อเท็จจริง จากระดับพื้นที่และชุมชน เพื่อปรับและพัฒนาใจวิทยวิจัย</p> <p>2. รายชื่อผู้ออกสนาม</p> <p>1. นายธิตติธ จุลละพราหมณ์</p>	<p>3. สรุปการลงพื้นที่</p> <p>จากภาวะดินฟ้าอากาศที่แปรปรวนอย่างมาก หลังจากลงไปสัมผัสพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ในช่วงเดือนสิงหาคม 2562 (ก่อนพายุโพดุล) และจากการไปลงพื้นที่พบปราชญ์เกษตรกรในชุมชน ในสามพื้นที่ ในระยะต่อมา ทำให้ตระหนักถึงความเดือดร้อนอย่างมากของเกษตรกร และทำให้เห็นประเด็นที่เชื่อมโยงไปถึงการที่เกษตรกรโดยทั่วไป ไม่สามารถคาดการณ์สภาวะฝนในฤดูฝนในปี 2563 ได้ ขณะเดียวกันก็เห็นว่าผู้ที่มีความสามารถได้มีการปรับตัว ได้เตรียมรับมือกับภาวะขาดแคลนน้ำในหน้าไว้แล้ว จึงได้กำหนดการเดินทางแบบยืดหยุ่น และต้นทุนต่ำ เพื่อค้นหาข้อเท็จจริง โดยการขับรถลงพื้นที่ด้วยตนเอง และพักในที่พักที่ราคาไม่สูง เป็นระยะเวลาเกือบหนึ่งเดือน</p>

เมืองกำแพงเพชร เป็นเมืองเกษตรที่มีศักยภาพมากพอที่น่าจะทำการวิจัยทดลองเป็น การทดลองพัฒนาสร้างการปรับตัวระดับพื้นที่เพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม โดยเริ่มจาก “น้ำ” ที่ขณะนี้เชื่อมโยงไปบูรณาการกับ “เกษตร” แล้วตามข้อเสนอระยะที่3 เพื่อเดินทางไปสู่การสร้าง “เมืองเกษตรพอเพียง” (Sufficiency Agri_City)

สรุปงาน - ภาพรวม

- กำแพงเพชร ขนาดเศรษฐกิจ (ก.เมหนอ) อันดับสอง_อันดับหนึ่ง เกษตรกรรม
- พื้นที่เกษตร 3 ล้านไร่ (ข้าว 1.2 ล้าน 0.8 ล้านสำหรับผลไม้ 0.7 ล้าน...)
- ความสูง 4 ปีก่อน น้ำ ไร่อุดหนุนผลิต และ ราคาตลาด

เกษตรกรรม “น้ำ” เป็นเรื่องแรก

- ความมั่นคงและผลิตภาพ คือ เป้าหมายหลัก วิจัยเชิงมุ่ง “น้ำ”
- วิจัยประหยัดน้ำต้นทุน อดการสูญเสียน้ำ ในการส่งน้ำด้วยระบบเทคโนโลยี การตัดสินใจด้วยข้อมูล เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและเกิดความเชื่อมั่น
- การวิจัยมีส่วนร่วม มุ่งการปรับตัวของกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ ปรับพฤติกรรมมีการป้องกันน้ำ และการทำงานร่วมกัน ทั้งสายน้ำกับเจ้าหน้าที่ส.ค.บ.ท้องถิ่น

Presentation - PPC
July 20th, 2022

เมืองเกษตรพอเพียง
เมืองเกษตรพอเพียง

โดยจะเริ่มจาก ๑ โฟกัสที่ระบบคน ๒ ปัญหาในระดับชุมชนและสังคมเมืองเกษตรกรรมที่เต็มไปด้วยความซับซ้อน ๓ พัฒนาสร้างพลังสี่เกลียว 4-Helix ทำงานในกรอบ ความรู้_ข้อมูล_สังเคราะห์ แชร์และรวมทรัพยากร ด้วยทำงานในลักษณะ Social Lab เพื่อค้นคว้า วิจัย อย่งไรกรอบตัวชีวิต แต่มุ่งเป้าการหาทางพลิกโฉม เมืองกำแพงเพชร ด้วยพลังของภาคีกำแพงเพชร สนับสนุนด้วยนักวิจัยที่ต้องการเรียนรู้เสริมพลังร่วมกันกับชาวกำแพงเพชร ซึ่งเป็นการให้โอกาสตนเองในการร่วมกันปรับตัวเพื่อพัฒนาสังคมใหม่ในพื้นที่เดิม (พ่อค้าเตี๋อง อ.แคนดง บุรีรัมย์ “สร้างดาวดวงใหม่ บนโลกใบเดิม”) โดยใช้ มิติ “น้ำ - ความมั่นคง และ ผลิตภาพ” เป็นฐานในการทำงานร่วมกัน

เมื่อสำเร็จก็มั่นใจได้ว่า จะยั่งยืนและขยายผลต่อไปได้แน่นอน เพราะเป็นการมุ่งที่ระบบคน_สังคม ที่หวังการปรับเปลี่ยน สร้างภูมิคุ้มกัน ปรับพฤติกรรม

หมายเหตุ ภาพกิจกรรมต่างๆในระยะที่ 20 กุมภาพันธ์ - 20 กรกฎาคม 2565 อยู่ในเอกสารที่ส่งมาด้วย(1)

ลงนาม

(นายธีติธร จุลละพราหมณ์)

หน.วิจัยเข้มมั่ง กลุ่ม2

วันที่ 10 เดือน สิงหาคม พ.ศ.2565